

Komentari Crnogorskog Telekoma na Analizu relevantnog tržišta 2 (Pozivi koji potiču iz javne telefonske mreži na fiksnoj lokaciji – veleprodajni nivo)

Komentari na Rezime analize

Br.	Originalni tekst	Komentar Crnogorskog Telekoma	Komentar Agencije
1.	Pri procjenjivanju da li operator ima značajnu tržišnu snagu, Agencija je uzela u obzir neke od kriterijuma sadržanih u članu 40. Zakona, a koji su od najveće važnosti kod analize ovog relevantnog tržišta.	U skladu sa Zakonom članom 40. Agencija ce pri određivanju SMP operatora "NAROCITO uzeti u obzir navedene kriterijume...": Po našoj ocjeni riječ je o kumulativnim kriterijumima koji svi moraju biti uzeti u obzir prilikom procjene da li određeni operator ima značajnu tržišnu snagu na pojedinom relevantnom tržištu te stoga Agencija ne bi mogla , kako je to učinjeno, evaluirati samo neke od ovih 12 kriterijuma uz konstataciju da su to „ kriterijumi od najveće važnosti“ te da upotreba drugih „nema značaj i ne bi mogla dati drugi rezultat o statusu značajne tržišne snage“ Agencija proizvoljno uzima 7 od 12 kriterijuma.	Agencija ne mora primijeniti istovremeno sve tržišne kriterijume iz člana 40. Zakona, može primijeniti one kriterijume za koje procijeni da bi zaključak koji se na njima bazira bio ispravan, odnosno prikazao stvarno stanje na relevantnom tržištu koje je u pitanju. Drugim riječima, Agencija nije izostavila neke kriterijume, kako u komentaru navodi Crnogorski Telekom, već je uzela u obzir one kriterijume za koja je ocijenila da su najindikativniji kod određivanja statusa operatora sa značajnom tržišnom snagom. Upotreba drugih kriterijuma, kako je i navedeno u nacrtima analiza, ne bi dovela do zaključka različitog od onoga iznesenog u dokumentu analize. Dokument Smjernice Evropske komisije iz 2002 godine kojim se Agencija rukovodila prilikom sprovođenja postupka definisanja i analize relevantnih tržišta u tački 78. ističe: „kod ocjene tržišnje snage

			<p>operatora na relevantnom tržištu MOGU se uzeti u obzir sledeći kriterijumi“ .To znači da tržišni kriterijumi nisu kumulativni, nego se svaki od njih može upotrijebiti zajedno sa glavnim kriterijumom tržišnog učešća. U tom smislu, njihova upotreba ili neupotreba je u diskreciji regulatora. Takođe, „naročito“ se nikako ne može interpretirati kao zahtjev da se u kombinaciju obuhvate svi kriterijumi, koji eksplicitno stoje u zakonu, nego uputstvo regulatorima da primarno vrše odabir tih kriterijuma čija lista nije kumulativna već taksativna.</p> <p>Neosnovanost primjedbe Crnogorskog Telekom se potvrđuje na konkretnom i ilustrativnom primjeru tržišta terminacije poziva u individualnim mobilnim mrežama, gdje bi upotreba tržišnih kriterijuma, kao što su stepen vertikalne integrisanosti i kontrola infrastrukture koju nije lako udvostručiti, bila bespredmetna.</p>
--	--	--	--

Komentari na Poglavlje 2 (Definisanje relevantnog tržišta)

Br.	Originalni tekst	Komentar Crnogorskog Telekom	Komentar Agencije
2.	Arhitektura mreže sastoji se od 10 lokalnih i glavnih/lokalnih digitalnih centala i 2 međunarodne/tranzitne centrale	CT je u procesu modernizacije svoje PSTN mreže, čime će se značajno promijeniti izgled arhitekture mreže. Trenutna arhitektura mreže sastoji se od 19 lokalnih i glavnih/lokalnih digitalnih centala i 2 međunarodne/tranzitne centrale, a unapredjenja su u toku.	Podaci o arhitekturi mreže u Nacrtu analize preuzeti su iz Referentne interkonekcionu ponudu Crnogorskog Telekom koja je objavljena početkom 2008.godine, što po ocjeni Agencije odgovara relevantnom periodu na koji se odnosi

			<p>analiza relevantnog tržišta. Aktuelnu arhitekturu mreže Crnogorski Telekom će dati u svojoj novoj Referentnoj interkonekcionoj ponudi.</p>
3.	<p>M:tel je WiMAX mrežom pokrila veći dio Podgorice, a u cilju da usluge budu dostupne svim građanima i pravnim licima u Crnoj Gori, planirano je da se do kraja godine pokrije kompletna teritorija Crne Gore, a za sada je to 50% pokrivenosti stanovništva.</p>	<p>Pošto je kompanija M:Tel još tokom 2009-te godine imala 50% pokrivenosti stanovništva sa WiMAX uslugom sa tendencijom pokrivanja kompletne teritorije Crne Gore, logično je smatrati da se za usluge prenosa glasa i pružanja usluge širokopojsnog pristupa preko WiMAX tehnologije može smatrati supstitom PSTN pristupu i ADSL tehnologiji putem bakarne parice.</p>	<p>U dokumentu Nacrta analize Agencija je nakon procjene stepena zamjenjivosti na strani tražnje odlučila da svi mrežni operatori koji nude usluge ostvarivanja poziva krajnjim korisnicima budu uključeni u definiciju tržišta originacije poziva na veleprodajnom nivou. Drugim riječima, Agencija smatra da bi hipotetički monopolista na originaciji poziva iz PSTN mreže osjetio konkurentski pritisak originacije iz WiMax mreže, jer se u oba slučaja sa aspekta krajnjih korisnika radi o funkcionalno sličnim fiksnim telefonskim servisima.</p> <p>U pogledu komentara Crnogorskog Telekom-a koji se odnosi na stepen pokrivenosti stanovništva sa WiMAX uslugom, ističemo da faktor pokrivenosti stanovništva uslugom nije dovoljan kod procjene stepena zamjenjivosti tražnje i stepena zamjenjivosti ponude, u slučaju malog ali neznatnog povećanja cijena od strane hipotetičkog monopoliste, već se uzimaju u obzir i drugi faktori kao što su: cijene usluga, kvalitet usluga i preferencije krajnjih korisnika.</p>

4.	Shodno navedenim značajnim cjenovnim razlikama, pozivi započeti iz mobilnih mreža ne mogu se smatrati supstitutivnim uslugama pozivima započetim iz fiksnih mreža	<p>Kao što se iz analize da zaključiti, pozivi iz fiksnih mreža ka mobilnim mrežama su veoma lako zamjenjivi uslugom poziva iz mobilnih mreža ka mobilnim mrežama.</p> <p>Dakle, ovakav zaključak je veoma generalizovan i ne može se odnositi na sve vrste poziva iz fiksnih mreža.</p> <p>Ovo bi bilo dodatno argumentovano da je Agencija u analizi pokazala trend kojim se kreće broj poziva iz fiksne ka mobilnim i iz mobilnih ka mobilnim mrežama. Kao što ste i sami zaključili, korisniku su, uz pretplatu, po default-u dostupni svi tipovi poziva a na njemu je da bez ograničenja izabere koji tip poziva će obavljati putem mobilnog ili putem fiksnog telefona.</p> <p>Iz ovog razloga potrebno je analizirati sve vrste poziva navedene u tački 2.4 i na osnovu toga utvrditi veleprodajne obaveze za određene vrste poziva, a ne za sve, uprkos činjenici da su određene usluge veoma konkurentne na tržištu.</p>	<p>Činjenica je da je u mnogim zemljama prisutna tzv. fiksno mobilna supstitucija, odnosno da se veliki broj korisnika preorijentisao na korišćenje samo usluga mobilne telefonije. Međutim, to ne znači da je u pitanju supstitucija u smislu SSNIP testa, odnosno da bi u slučaju malog ali značajnog i trajnog povećanja cijene hipotetičkog monopoliste za 5-10% dovoljno velik broj korisnika migrirao između fiksne i mobilne telefonije. Navedeno se naročito dovodi u pitanje kad je riječ o o migraciji sa usluga mobilne na usluge fiksnu telefonije, gdje je prisutna ograničena funkcionalnost zbog prednosti mobilnosti korisnika koju nude usluge mobilne telefonije. Takođe, i pored prednosti i funkcionalnosti mobilne telefonije, krajnji korisnici još uvijek zadržavaju fiksni telefonski priključak.</p>
5.	S druge strane, Agencija smatra da VoIP tehnologija može da se iskoristi za upravljane servise koji bi mogli biti supstituti i uključeni u definiciju tržištu.	Nije jasno na koje oblike VoIP tehnologije se ovdje misli pod terminom "upravljana" i ostaje nejasno koje analize je Agencija u ovom segmentu obavila. Takođe, nije najjasnije da li je ili nije, na kraju, upravljani VoIP servis supstituent pozivima iz fiksne mreže. Zadržavamo pravo na dodatne komentare nakon dobijanja pojašnjenja od strane Agencije.	<p>Upravljani VoIP servisi su oni servisi gdje se prenos govora bazira na IP protokolu, pri čemu pozivi kompletno prolaze kroz mrežu operatora kroz virtuelne kanale koji su im dodijeljeni, te na taj način pružalac kontroliše kvalitet usluge. Takođe, uz to obično ide i upotreba nacionalnih brojeva numeracije.</p> <p>Definicija relevantnih tržišta može se promijeniti tokom vremena, odnosno sa razvojem usluga i tržišta mijenjaju se i mogućnosti zamjene (supstitucije)</p>

			<p>ponude i tražnje. Ovo je naročito važno kada se karakteristike usluga stalno mijenjaju, gdje se pojavljuju nove usluge i razvijaju načini na koji se usluge nude kao rezultat tehnološkog razvoja.</p>
<p>6.</p>	<p>Pregled br. 3: Cijene poziva u trajanju od 1 minuta koji završavaju u fiksnim mrežama.</p> <p>Pregled 4: Cijene poziva u trajanju od 1 minuta koji završavaju u mobilnim mrežama.</p> <p>Referentnom interkonekcionom ponudom Crnogorskog Telekoma su, takođe, definisane i usluge započinjanja (originacije) poziva za pristup hitnim i</p>	<p>Prema vazecim cjenovniku Crnogorskog Telekoma: cijene ka Srbiji su 0.095, a ne 0.22, BiH i Hrvatskoj su 0.27, a ne 0.31, ka Velikoj Britaniji 0.34, a ne 0.46, ka SAD 0.40, a ne 0.70, ka Australiji 0.85, a ne 0.70.</p> <p>Prema vazecim cjenovniku Crnogorskog Telekoma: cijene ka Srbiji, BiH i Hrvatskoj su 0.11, a ne 0.12, ka Velikoj Britaniji 0.15, a ne 0.23, ka SAD 0.40, a ne 0.46, ka Australiji 0.60, a ne 0.46.</p> <p>RIP-om su definisani uslovi originacije poziva iz mreže CT-a ka ostalim mrežama, odnosno njihovim kratkim kodovima i ostalim servisima, kao i uslovi terminacije u mrežu Crnogorskog Telekoma, a ne "usluge započinjanja (originacije) poziva za pristup hitnim i specijalnim službama i ostalim ne-geografskim brojevima u mreži Crnogorskog Telekoma"</p>	<p>Agencija je navela da su izvor podataka o cijenama poziva koji završavaju u fiksnim mrežama važeći cjenovnici koji se odnose na relavntan period predvidjen analizom tržišta, tako da su podaci o cijenama preuzeti iz popunjenog upitnika Crnogorskog Telekom-a na dan 31.12.2008.godine.</p> <p>Agencija je navela da su izvor podataka o cijenama poziva koji završavaju u mobilnim mrežama važeći cjenovnici koji se odnose na relavntan period predvidjen analizom tržišta, tako da su podaci o cijenama preuzeti iz popunjenog upitnika Crnogorskog Telekom-a na dan 31.12.2008.godine.</p> <p>Agencija uvažava primjedbu Crnogorskog Telekoma i briše iz teksta analize konstataciju da su Referentnom interkonekcionom ponudom definisane usluge originacije poziva za pristup hitnim i specijalnim službama i ostalim ne-geografskim brojevima u mreži Crnogorskog Telekoma.</p>

7.	<p>Naime, izgradnja sopstvene pristupne mreže do krajnjeg korisnika zahtijeva dugo razdoblje i velika ulaganja, uz značajno učešće tzv. nepovratnih troškova (eng.Sunk costs).</p> <p>Glavni pokretač novih ulaganja u sopstvenu pristupnu infrastrukturu je dovoljan broj korisnika i gustina korisnika na određenom području.</p>	<p>Da li postoji analiza koja opravdava ovaj stav, uzimajući u obzir i i kablovske mreže kao mogući supstitut. Izgradnja kablovske infrastrukture je u značajnom zamahu u periodu od 2008. godine, a kao što je poznato u velikom broju država, kablovski operatori nude i usluge prenosa glasa.</p>	<p>U konkretnoj situaciji Crnogorski Telekom kontroliše pristup najvećeg broja krajnjih korisnika, a migracija na druge platforme očigledno je spora i više hipotetička nego realistična. Međutim, i pored značajnog potencijala kojeg pružaju kablovske mreže i njihovog zamaha u velikom broju država, Agencija smatra da u relevantnom periodu na koji se odnosi analiza ne može se govoriti o realističnom cijenovnom pritisku na nivou veleprodaje. Drugim riječima, potencijalna konkurencija u vidu kablovskih mreža na može uticati na status operatora sa značajnom tržišnom snagom i na činjenicu da a alternativna pristupna mreža u ovom momentu nije realistična opcija do sljedeće analize.</p>
8.	<p>Medjutim, kablovske mreže, u posmatranom periodu analize tržišta, ne pružaju usluge govorne telefonije. Osim toga, riječ je o geografski limitiranoj tehnologiji i vrlo ograničenom broju od 6.015 korisnika koji koriste mrežu M:tela</p>	<p>Nije u potpunosti jasno kakva je korelacija kablovskih mreža i mreže Mtel-a .M:Tel nije provajder kablovskih usluga (koliko je nama poznato), vec WiMAX usluga. Kada se govori o kablovskim operatorima, treba posmatrati operatore TV usluga, koji su u Crnoj Gori zastupljeni sa znacajnim brojem korisnika.</p>	<p>Prihvatamo sugestiju Crnogorskog Telekom-a, pa se briše rečenica: „Osim toga, riječ je o geografski limitiranoj tehnologiji i vrlo ograničenom broju od 6.015 korisnika koji koriste mrežu M:tela“.</p>
9.	<p>Imajući u vidu navedene funkcionalne razlike i razlike u načinu tarifiranja usluga, Agencija zaključuje da usluga iznajmljenih linija nije supstitutivna usluga usluzi započinjanja (originacije) poziva.</p>	<p>Slažemo se da usluga iznajmljenih linija u najvećem broju slučajeva ne može biti supstitut usluzi originacije poziva, ali je nejasna paralela između cijena ove dvije usluge.</p>	<p>Agencija je uvažila sugestiju CT i u tekstu zaključka da usluga iznajmljenih linija nije supstitutivna usluga usluzi započinjanja (originacije) poziva navela da je to rezultat razlike u načinu tarifiranja usluga a ne cjenovnih</p>

10.	<p>Povećanje cijene originacije poziva na veleprodajnom nivou se može prenijeti na povećanje cijena na maloprodajnom nivou. Ovo povećanje veleprodajnog operatora će se odraziti na povećanje cijena njegovom maloprodajnom segmentu i povećanje cijena trećim licima koji traže uslugu originacije poziva. U toj situaciji, operator koji nudi uslugu originacije poziva bi bio suočen sa umanjnim prihodima na maloprodajnom nivou, ali većim prihodima na veleprodajnom nivou. Za operatore koji koriste usluge originacije poziva povećanje cijene originacije poziva bi značilo ili smanjenje prihoda od maloprodaje ili povećanje cijene koja se obračunava krajnjim korisnicima. Ova okolnost dovodi veleprodajnog operatora u bolju konkurentsku poziciju u odnosu na korisnike usluge originacije poziva.</p>	<p>Povećanje cijene originacije poziva ne može različito uticati na generisanu količinu saobraćaja kod operatora koji pruža uslugu i kod operatora koji koristi uslugu. Ako je pretpostavka da saobraćaj pada na strani veleprodajnog operatora (u maloprodaji) i da on zbog toga ima manje prihode, onda će isto povećanje cijena kod operatora korisnika usluge prouzrokovati isti pad njegovog saobraćaja u maloprodaji na isti način kao i u prethodnom slučaju.</p> <p>Kao rezultat toga, veleprodajni operator će pored gubitka u maloprodaji imati i pad prihoda u veleprodaji tako da je ovdje, po našem viđenju, u pitanju pogrešan zaključak koji dovodi u pitanje cijelu analizu korišćenja usluge originacije za sopstvene potrebe.</p> <p>Naše mišljenje je da operator sa značajnom tržišnom pozicijom mora, prije svega iz sopstvenih interesa, voditi računa o nivou maloprodajnih cijena kako bi zadržao sopstvene prihode i stepen zadovoljstva korisnika na maloprodajnom tržištu originacije poziva. Mjere transparentnosti, nediskriminatornosti i regulisane cijene terminacije/originacije poziva u/iz fiksne mreže CT-a ka ostalim operatorima, kao i usluga izbora operatora su više nego dovoljne da obezbijede regularne uslove na tržištu.</p>	<p>razlika.</p> <p>Cilj definisanja relevantnog tržišta je procjena različitih konkurentskih ograničenja/pritisaka u odnosu na konkretnu uslugu. Ova procjena treba da uzme u obzir sva relevantna ograničenja, uključujući i indirektna, pretpostavljajući da je ovaj pristup konzistentan SSNIP testu.</p> <p>Naime, operator koji obezbjeđuje inpute na veleprodajnom nivou može poslovati pod direktnim cjenovnim ograničenjem od strane drugih operatora na veleprodajnom nivou. Alternativno, operator može poslovati u uslovima indirektnog cjenovnog ograničenja od strane korisnika drugih operatora, tj. od konkurencije koja postoji na maloprodajnom nivou. Asocijacija evropskih regulatora (ERG) u svom Izvještaju o konceptu samosnadbijevanja (eng. self supply) od marta 2010. godine navodi da se pitanje samosnadbijevanja veleprodajnim inputima često razmatra i prilikom definisanja i analize relevantnih tržišta, i to kako samosnadbijevanje operatora sa značajnom tržišnom snagom, tako i samosnadbijevanje alternativnih operatora.</p> <p>Na kraju, koncept samosnadbijevanja se na tržištu originacije i terminacije prema evropskoj praksi svuda uključuje u tržište kako bi se pokazalo realno</p>
-----	--	--	--

11.	<p>Agencija je u definiciju tržišta uključila i usluge i kapacitete započinjanja (originacije) poziva iz mreže M:tela, koje se pružaju za sopstvene potrebe (eng. self supply). Te usluge bi se, u slučaju povećanja cijene Crnogorskog Telekom-a, mogle pružati i drugim operatorima koji traže usluge originacije poziva i na taj način vršile cjenovni pritisak na usluge originacije poziva Crnogorskog Telekom-a.</p>	<p>Iz prethodno navedenih razloga, kao i iz razloga što je na ovom tržištu postojala mogućnost primjene empirijskih metoda prilikom sprovođenja SSNIP testa (za razliku od nekih drugih analiza i tržišta), a što je izostalo, smatramo da se pružanje usluge originacije za svoje potrebe ne treba uvrstiti u opis relevantnog tržišta.</p> <p>Naime, analiza ne sadrži prikaz konkretnih rezultata sprovedenog testa, što znači da u tekstu nedostaju najvažniji podaci za procjenu zaključaka Agencije po pitanju zamjenjivosti usluge. Konkretno, nedostaju empirijski podaci koji pokazuju kakva se reakcija korisnika može očekivati u slučaju malog, ali značajnog povećanja cijena, a što bi onda ukazivalo na zamjenjivost usluga na tržištu. U nedostatku konkretnih rezultata SSNIP testa (koje je u ovom slučaju bilo moguće prikupiti i analizirati na osnovu empirijskih podataka) zaključke koje Agencija navodi u dokumentu vezano uz pitanje zamjenjivosti na strani ponude/potražnje, nije moguće provjeriti.</p>	<p>tržišno učešće.</p> <p>Bitno je da se SSNIP test shvati kao hipotetički a ne realni empirijski test. Veliki su praktični problemi u primjeni testa, jer je za njegovo egzaktno sprovođenje potrebno analizirati elastičnosti tražnje, kao i inkrementalne troškove pružanja usluge. Elastičnost se procjenjuje istraživanjem preferencija korisnika, što nije jednostavan postupak. Za određivanje inkrementalnih troškova regulator mora imati već propisan sistem troškovnog računovodstva. analize.</p> <p>Kao dopuna SSNIP testu je sagladavanje aspekata međusobne funkcionalne zamjenjivosti pojedinih usluga, prilika na povezanim tržištima, kao i čitav niz tržišnih parametara koji se mogu proučavati u okviru koncepta zamjenjivosti na strani tražnje, ponude i potencijalne konkurencije.</p> <p>U tom smislu, kad je riječ o SSNIP testu, ideja nije testiranje ponašanja konkretnog operatora sa značajnom tržišnom snagom. Takav empirijski test se ne pravi ni u praksi drugih regulatora u Evropskoj uniji.</p>
12.	<ul style="list-style-type: none"> • usluga započinjanja (originacije) poziva iz mreže Crnogorskog Telekom-a i Mtel-a za potrebe terminacije na brojeve krajnjih korisnika uključujući originaciju koja se pruža za sopstvene potrebe. 	<p>Predlaže se za brisanje iz prethodno navedenih razloga.</p>	<p>Agencija je svoj stav o primjeni koncepta samosnadbijevanja obrazložila u prethodnom komentaru 10.</p>

Komentari na Poglavlje 3 (Analiza relevantnog tržišta)

Br.	Originalni tekst	Komentar Crnogorskog Telekom	Komentar Agencije
13.	Kod analize relevantnog tržišta na bazi ovog kriterijuma, razmatra se da li operator koristi i/ili kontroliše elektronsku komunikacionu mrežu, čija bi izgradnja bila otežana i ekonomski neopravdana potencijalnoj konkurenciji, ne samo zbog visokih i većinom nenadoknadivih troškova ulaganja, već i zbog nemogućnosti dobijanja potrebnih dozvola za izgradnju sopstvene pristupne infrastrukture. Dakle, operator koji kontroliše elektronsku komunikacionu mrežu kreira značajnu barijeru uvođenju konkurencije na relevantno tržište.	Slazemo se sa ovim zaključkom a trebalo ga je imati u vidu i prilikom određivanja cijene zakupa infrastrukture u Analizi tržišta br.4	Agencija je odgovarajuću argumentaciju dala u komentrarima za Analizu tržišta br. 4.

Komentari na Poglavlje 5 (Određivanje obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom)

Br.	Originalni tekst	Komentar Crnogorskog Telekom	Komentar Agencije
14.	Arhitektura međupovezivanja i tehnički uslovi uspostavljanja interkonekcije, sinhronizacije, specifikacija protokola za interkonekciju i signalizacionih protokola i sl.;	<p>Nametanje obaveze implementacije ugovora o nivou relevantne usluge (SLA) za uslugu CS/CPS je veoma neuobičajena i krajnje nepraktična mjera.</p> <p>CT će u svojoj Referentnoj ponudi objaviti uslove, rokove i kvalitet uspostavljanja i pružanja svih usluga interkonekcije na način da će od tačke interkonekcije saobraćaj drugih operatora usmjeravati na isti način kao i sopstveni saobraćaj (to već postoji i u trenutno važećem RIP-u).</p> <p>Ukoliko se insistira na posebnom SLA za CS/CPS, molimo Agenciju da precizira koje parametre kvaliteta usluge smatra da treba da budu sastavni dio ovog Ugovora, posebno vodeći računa da isti budu mjerljivi na egzaktan način id a se ne zahtjeva na uspostavljanju</p>	Zakonom o elektronskim komunikacijama u članu 103 propisano je da korisnik javnih komunikacionih usluga ima pravo, između ostalog, na korišćenje usluga elektronskih komunikacija javno deklarisanog kvaliteta, raspoloživosti i sigurnosti, a članom 104. Zakona da operatori, pružaoci javnih elektronskih komunikacionih usluga pretplatničkim ugovorom regulišu međusobna prava i obaveze, u okviru

	<p>standarda koji prevazilaze standarde koje CT primjenjuje za sopstvene potrebe.</p>	<p>kojih i obavezu u pogledu obezbjeđenja odgovarajućeg ponuđenog kvaliteta usluge. Upravo ove zakonske odredbe ukazuju na neophodnost posjedovanja ulaznih podataka o nivou parametara kvaliteta usluga na veleprodajnom nivou na osnovu koje bi operatori, odnosno pružaoci usluga elektronskih komunikacija mogli koncipirati i ponududiti određeni kvalitet sopstvenih usluga krajnjim korisnicima.</p> <p>Takođe, ugovor o nivou pružanja relevantne usluge (eng. Service level agreement- SLA) je jedan od najačih instrumentata za osiguranje poštovanja obaveze nediskriminatornosti. Nametanjem ove obaveze Agencija želi obezbijediti da alternativni I potencijalni operatori imaju neophodne podatke o nivou parametara pružanja relevantne usluge koji će biti uporedivi sa vrijednostima tih parametara za usluge koje SMP operator pruža za sopstvene potrebe i za potrebe drugih operatora.. SLA će sadržati i odredbe o naknadama u slučaju da SMP operator ne uspije da obezbijedi ponuđene nivoe parametara kvaliteta usluge. Pri tom, SLA treba bazirati na parametrima efikasnosti pružanja relevantne usluge (eng. Key performance indicators- KPI), koji jedini omogućavaju objektivno</p>
--	---	---

			<p>praćenje kvaliteta usluge koja se pruža za sopstvene potrebe i za potrebe alternativnih operatora, kao i njihovo upoređivanje.</p> <p>S obzirom da operatori u svojim ugovorima sa međunarodnim operatorima već imaju praksu primjene odgovarajućih SLA, Agencije ocjenjuje da nije potrebno u analizama tržišta da precizira odredbe ovih ugovora. Naravno, s obzirom da operatori treba da u okviru referentnih ponuda za određenu relevantnu uslugu preciziraju SLA, Agencija će u postupku davanja odobrenja na referentne ponude ocijeniti da li ponuđeni SLA ugovori odgovarajućeg sadržaja.</p>
15.	<p>Pored obaveze objavljivanja RIP e, Crnogorski Telekom je u obavezi dostavljati Agenciji (i/ili objavljivati) kvartalno detaljne izvještaje sa odgovarajućim glavnim pokazateljima efikasnosti (eng. Key Performance Indicators- KPI) koji se odnose na pružanje relevantne usluge.</p>	<p>Mišljenja smo da je godišnje izvještavanje više nego dovoljno, a da je sve ostalo prestrogo donešena mjera. Izbor operatora i interkonekcije se ne realizuju baš svakodnevno da bi kvartalno izvještavanje bilo neophodno.</p>	<p>Dostavljanje I objavljivanje KPI parametara predstavlja ključni element za sprečavanje potencijalne diskriminacije koju može sprovesti SMP operator. Prosječno vrijeme je značajan pokazatelj eventualne diskriminacije za usluge koje se pružaju drugim operatorima I za sopstvene potrebe, kao I između različitih operatora (npr. SMP operator može drugom operatoru obezbijediti određene usluge na kraju roka definisanog ugovorom, dok drugim operatorima ili za svoje potrebe iste usluge može obezbijediti znatno prije tog roka). Na osnovu tog pokazatelja Agencija može preduzeti odgovarajuće</p>

			<p>mjere kako bi spriječila takvo ponašanje SMP operatora.</p> <p>Definicije KPI parametara će dati operatori, a iste moraju biti u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima I preporukama. Agencija zadržava pravo, da od operatoru, traži I izvještaje o nekim drugim KPI parametrima, ukoliko se za tim ukaže potreba.</p> <p>Agencija ocjenjuje da je izvještavnje na kvartalnom nivou potpuno razumna mjera, kako bi Agencija mogla reagovati na odgovarajući način u slučaju da za tim postoji potreba. Agencija smatra da je dostavljanje izvještaja jednom godišnje nedovoljno, a takođe nije jasno na koju praksu se poziva CT u svom komentaru, s obzirom da se u raznim državama primjenjuje različita praksa</p>
16.	prosječno vrijeme uspostavljanja usluge interkonekcionog linka;	CT je dužan da to uradi u ugovorom definisanom roku, a predviđeni su i penali za kašnjenje. Zašto je važno prosječno vrijeme?	Nije važno samo poštovanje krajnjih ugovorenih rokova već i prosječno vrijeme. U suprotnom, Crnogorski Telekom bi mogao uključiti sve korisnike alternativnih operatora posljednjeg dan roka, a svoje korisnike prije toga roka. Praksa praćenja prosječnih vremena je prisutna i kod drugih evropskih regulatora i precizirana dokumentima Evropske asocijacije regulatora (ERG).

17.	Takođe, Agencija može naknadno zatražiti od Crnogorskog Telekoma praćenje i izvještavanje i za neke druge pokazatelje efikasnosti (eng. Key Performance Indicators- KPI) u zavisnosti od potreba Agencije i zahtjeva tržišta.	Svi parametri za izvještavanje da budu određeni, bez naknadnih zahtjeva	Postoji mogućnost dodatnog definisanja parametara, naročito u toku pripreme Referentne interkonekzione ponude, ili ukoliko se za tim naknadno ukaže potreba.
18.	pruža usluge i podatke drugim operatorima pod istim uslovima i istog kvaliteta u odnosu na usluge koje pruža za sopstvene potrebe ili za potrebe svojih povezanih društava;	Ovaj komentar je previše uopšten. CT ne može biti u obavezi da drugim operatorima dostavlja povjerljive poslovne podatke. Neophodno je precizirati na kakvu vrstu podataka se ovdje misli	U pitanju su podaci koji se tiču veleprodajnih usluga i mreže. Trend u evropskoj regulaciji je ekvivalentan pristup svim podacima To je potvrđeno u novoj Preporuci Evropske komisije o pristup NGA mrežama kao i ERG-ovim dokumentom o principima i najboljim praksama. U slučaju da navedeno,po po mišljenju Crnogorskog Telekom-a, ne bi bilo moguće, onda je neophodno obrazložiti razloge Agenciji.
19.	Crnogorski Telekom je u obavezi da pripremi i dostavi Agenciji odvojene računovodstvene evidencije shodno Metodologiji vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija i troškovnog računovodstva, koju će Agencija propisati nakon sprovedenog konsultativnog postupka.	S obzirom na sistemsku kompleksnost, nedostatak iskustva i operativnu složenost koju nosi odvojeno računovodstvo, potreban je duži vremenski za usaglašavanje modela računanja cijena proizvoda. Dozvoljavanje dužeg vremenskog roka za obezbjedjivanje odvojenog računovodstva će omogućiti tačniji obračun cijena proizvoda i dozvoliti da se zacrtani rokovi ispoštuju. U svakom slučaju rok će zavisti od Metodologije koju Agencija tek treba da usvoji, a usvajanju tog dokumenta predstoji javna rasprava. Iz ovog razloga predlažemo da se u ovom trenutku ne ograničava i ne prejudicira rok u kojem ova obaveza treba biti izvršena. Prilikom određivanja rokova treba imati u vidu i činjenicu da je Crnogorski Telekom akcionarsko društvo i uzimajući u obzir da se generalna skupština akcionara održava u četvrtom ili petom mjesecu u godini poslije čega slijedi odobravanje finansijskih izvještaja, odvojeno računovodstvena evidencija ne može da se dostavlja prije roka od 90	Prihvatamo sugestiju Crnogorskog Telekom-a da, u dokumentu koji se odnosi na obavezu Crnogorskog Telekom-a da pripremi i dostavi Agenciji odvojene računovodstvene evidencije ne preciziramo rok u kojem će ta obaveza biti izvršena, s obzirom da će to, između ostalog, biti propisano Metodologijom vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija i troškovnog računovodstva koja će biti predmet javnih konsultacija. U pitanju je obaveza koja je nametnuta svim velikim evropskim operatorima, i na koju je Crnogorski Telekom

		dana od generalne skupstine akcionara.	pripremljen jer je bila uključena i u stari Zakon o telekomunikacijama. U tom smislu, prekomerno produžavanje rokova ne dolazi u obzir, jer je ta obaveza nužna za sprečavanje antikonkurentskogunakrsnog subvencioniranja usluga.
20.	Operatorski pristup Crnogorski Telekom može ograničiti samo u slučaju da operatorski pristup nije izvodljiv iz tehničkih razloga. U tom slučaju Crnogorski Telekom je dužan da detaljno obrazloži razloge svog odbijanja zahtjeva i dostavi ih podnosiocu zahtjeva, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.	<p>Nametanje obaveze implementacije ugovora o nivou relevantne usluge (SLA) za uslugu CS/CPS je veoma neuobičajena i krajnje disproporcionalna mjera.</p> <p>CT će u svojoj Referentnoj ponudi objaviti uslove, rokove i kvalitet uspostavljanja i pružanja svih usluga interkonekcije na način da će od tačke interkonekcije saobraćaj drugih operatora usmjeravati na isti način kao i sopstveni saobraćaj (to već postoji i u trenutno važećem RIP-u).</p> <p>Ukoliko se insistira na posebnom SLA za CS/CPS, molimo Agenciju da precizira koje parametre kvaliteta usluge smatra da treba da budu sastavni dio ovog Ugovora, posebno vodeći računa da isti budu mjerljivi na egzaktan način id a se ne zahtjeva na uspostavljanju standarda koji prevazilaze stndarde koje CT primjenjuje za sopstvene potrebe.</p>	<p>Nametanjem ove obaveze Agencija želi obezbijediti da alternativni I potencijalni operatori imaju neophodne podatke o nivou parametara pružanja relevantne usluge koji će biti uporedivi sa vrijednostima tih parametara za usluge koje operator sa značajnom tržišnom snagom pruža za sopstvene potrebe i za potrebe drugih operatora.</p> <p>Naravno, SLA treba bazirati na kompjutersko obradjenim parametrima (KPI) –koji jedini omogućavaju objektivno praćenje servisa za sopstvene potrebe i za potrebe alternativnih operatora, kao i njihovo uporedjivanje.</p>
21.	Crnogorski Telekom ne smije uskratiti prethodno ostvoreni operatorski pristup i interkonekciju, s obzirom da bi to imalo za rezultat povećanje troškova operatora koji su imali ostvaren pristup ili interkonekciju.	<p>Potrebno je jasno definisati da Crnogorski Telekom ima pravo da raskine sve ugovorne odnose, pa time i uskrati pružanje usluga interkonekcije/pristupa u slučaju grubog kršenja ugovornih obaveza od strane druge strane.</p> <p>Ovo se u praksi pokazalo kao jedan od najvećih problema i Crnogorski Telekom tom prilikom nije naišao na adekvatnu zaštitu svojih prava od strane nadležnih organa tako da insistiramo da Agencija ovo uzme u obzir prilikom daljih koraka na regulaciji tržišta</p>	Pravilnikom o operatorskom pristupu i interkonekciji su definisani slučajevi u kojima se može odbiti interkonekcija i/ili operatorski pristup. U skladu sa odredbama tog pravilnika, ti slučajevi su strogo tehničke prirode (smetnje i sl..) koje bi mogle opravdati ograničenje pristupa – tzv essential requirements – jer bi zahtjev za pristup u tim slučajevima mogao biti

			<p>nerazuman.</p> <p>Međutim, treba upozoriti da te situacije ne mogu uticati na generalnu zabranu uskraćivanja prethodno ostvarenog pristupa i interkonekcije. Ugovorom o interkonekciji i/ili operatorskom pristupu su definisani i uslovi pod kojima operatori mogu da raskinu taj ugovor. Agencija u proceduri ocjene usaglašenosti navedenih ugovora sa odredbama zakona daje svoje mišljenje i o tim odredbama ugovora te na taj način u potpunosti štiti interese svih zainteresovanih strana. Agencija se ne slaže s ocjenom da CT da u svim slučajevima kada je bilo opravdano, Agencija nije na potpuno onjektivan način štitila interese svih strana, pa samim ti i interese CT.</p>
22.	Agencija obavezuje Crnogorski Telekom da obezbijedi pristup sistemima za podršku ili sličnim sistemima, kojim se pospješuje konkurencija kod pružanja relevantnih usluga.	Potrebno je definisati o kojim sistemima za podršku ili sličnim sistemima se radi	U pitanju je generalna obaveza bez koje alternativni operatori na efikasan način ne bi mogli pristupati mreži niti omogućiti njeno korišćenje. Inače, radi se o svim sistemima koji za aktuelnu tehnologiju i usluge koje nudi SMP operator su neophodni za pristup i korišćenje servisa
23.	Crnogorski Telekom vrši vertikalno prenošenje značajne tržišne snage na način da cijene započinjanja (originacije) poziva utvrđuje iznad nivoa stvarnih troškova pružanja te usluge, dok usluge poziva na	Troškovni model još nije u funkciji. Iz tog razloga ne može se tvrditi da CT pruža neke usluge iznad ili ispod stvarnog troška. Pojedine anomalije u cijenama u veleprodaji i maloprodaji mogu biti rezultat nezavršenog rebalansa tarifa.	Prihvatamo sugestiju Crnogorskog Telekoma i korigujemo tekst u smislu :“Crnogorski Telekom bi mogao vršiti vertikalno prenošenje značajne tržišne snage na način da cijene započinjanja (originacije) poziva utvrđuje iznad

	<p>pripadajućem maloprodajnom tržištu utvrđuje ispod nivoa stvarnih troškova. Iz navedenih razloga ovu obavezu je neophodno nametnuti Crnogorskom Telekom-u kao operatoru sa značajnom tržišnom snagom na tržištu započinjanja (originacije) poziva.</p>		<p>nivoa stvarnih troškova pružanja te usluge, dok usluge poziva na pripadajućem maloprodajnom tržištu utvrđuje ispod nivoa stvarnih troškova“.</p> <p>Slazemo se sa konstatacijom Crnogorskog Telekoma da se bez implementacije troškovnog i odvojenog računovodstva ne može dokazati da li su cijene usluga ispod ili iznad nivoa troškova pružanja te usluge. Međutim, anomalije u cijenama su ne samo rezultat nezavršenog rebalansa već i primjene prakse cjenovnog stezanja margina (eng. price squeeze) od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom koju sprovodi sa ciljem ograničavanja konkurencije.</p>
24.	<p>Agencija može shodno članu 48. Zakona koristiti metodologiju “benchmarking-a” za potrebe određivanja cijena do trenutka kada Crnogorski Telekom, pomoću troškovnog modela, dokaže da je cijena relevantne usluge troškovno orijentisana ili Agencija utvrdi cijenu relevantne usluge preko svog troškovnog modela dugoročno projektovanih inkrementalnih troškova (eng. Long run incremental cost- LRIC).</p>	<p>Ono što ovom prilikom želimo da naglasimo jeste da se ne možemo složiti sa nekonzistentnim pristupom Agencije prilikom analize ostalih tržišta, kada se u jednom slučaju kao uzorak uzimaju 4, u drugom 27, u trećem opet 8, a u četvrtom 32 zemlje. Insistiramo da se kao jedinstveni princip odredi broj i struktura zemalja koji će se koristiti za benchmark uzorak. Uzimajući u obzir gore navedeno mišljenje Agencije, kao i činjenicu da bi poređenje sa svih 27 zemalja Evropske Unije, u ovom trenutku, dovelo do zaključaka koji bi bili potpuno neprimjereni, neprimjenjivi i neupotrebljivi za potrebe ove analize, budući da je u pitanju preširok statistički uzorak u koji bi bile uključene i zemlje koje su statistički više od 100 puta veće od Crne Gore, smatramo da benchmark uzorak koji bi se sastojao od 8 zemalja treba da bude primjenjen na svim tržištima. U suprotnom, kompletan postupak benchmark metodologije koju Agencija primjenjuje se dovodi u pitanje, jer se od tržišta do tržišta primjenjuju različiti principi i uzorci.</p>	<p>Agencija koristi benchmarking metodologiju kao prelazno rješenje do primjene troškovno orijentisanih cijena od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom. Imajući u vidu činjenicu da su ciljne regulatorne cijene upravo troškovno orijentisane cijene, odnosno cijene efikasnog operatora, Agencija je i prilikom primjene benchmarking metodologije morala uzeti u obzir referentne vrijednosti zemalja čijem razvoju teži Crna Gora.</p> <p>Svako relevantno tržište ima svoje specifičnosti koje je Agencija u postupku analize identifikovala i detaljno obrazložila, nakon čega je</p>

			<p>polazeći od utvrđenih aktuelnih i potencijalnih prepreka razvoju tržišne konkurencije, predložila odgovarajuće i proporcionalne regulatorne obaveze. Prema tome, situacija na relevantnim tržištima je različita i uticaj operatora sa značajnom tržišnom snagom na svakom od relevantnih tržišta je različit. Takođe, zaključci koji proizilaze iz analize jednog tržišta ne moraju da vrijede u slučaju drugih tržišta. Na kraju, ciljevi koje Agencija želi postići nadzorom cijena se razlikuju kod relevantnih tržišta. Naime, u slučaju određenih tržišta, Agencija regulacijom primjenjuje benchmarking kao prelazno rješenje do postizanja ciljnog nivoa cijena efikasnog operatora (troškovno orijentisane cijene), dok kod određenih relevantnih tržišta metodom regulacije cijena se nastoji promovisati infrastrukturna konkurencija. Analogno tome, primijenjeni metodi regulacije cijena korespondiraju specifičnostima relevantnog tržišta i ciljevima regulatorne politike na svakom od analiziranih tržišta.</p>
25.	<p>Agencija je utvrdila "benchmark" uzorak odabirom 8 zemalja koje su najbližnje Crnoj Gori prema stepenu ošte sličnosti sa Crnom Gorom u pogledu parametra broja stanovnika i parametra visine GDP/capita.</p>	<p>Mišljenja smo da je kao dokaz sličnosti u ovoj situaciji trebalo uzeti druge parametre (ARPU, opterećenje mreže, gustinu stanovištva i sl.) što bi dodatno pokazalo disproporciju uzetog uzorka i Crne Gore, ali i na ovaj način dolazi se do nedvosmislenog zaključka da je benchmark uzorak u velikoj disproporciji sa referentnom vrijednošću i kao takav skoro neupotrebljiv ukoliko se u kalkulaciju ne uključi određeni korektivni faktor. Takođe, potpuno je nejasno na osnovu čega su u navedenim zemljama utvrđene postojeće cijene (troškovni model i ako</p>	<p>Po mišljenju Agencije ne postoji država unutar Evropske unije koja je po ekonomskim, demografskim, istorijskim i drugim razlozima ista ili slična Crnoj Gori. Drugim riječima, vrlo je teško pronaći savršeno uporedive vrijednosti na bazi geografskih odrednica, stepena</p>

		<p>jeste koji, benchmarking isl.), kao i ono što se ne smije zanemariti, a to je pitanje u kojoj fazi regulacije se nalaze tržišta u tim zemljama. Naime, nije nevažno da li se radi o prvoj ili pak trećoj fazi regulacije.</p>	<p>ekonomskog razvoja, nivoa liberalizacije sektora i još niza faktora koji bi se mogli uključiti u vrednovanje. Agencija je na adekvatan način primijenila benchmarking metodologiju koja podrazumijeva određivanje cijene prema cijenama koje su zaista referentne, a primjenjuju se u zemljama u tranziciji s uporedivom ekonomskom situacijom i sličnom veličinom tržišta, s obzirom na uticaj ekonomije obima u mrežnom i geografskom aspektu. Drugim riječima, Agencija je sprovela tzv. high-level benchmarking koji koristi referentne vrijednosti zemalja koje su po nekim kriterijumima slične našoj državi.</p> <p>Nadalje, Agencija smatra da se parametar „prosječan prihod po korisniku“ (eng.average revenue per user; ARPU), koji je u svom komentaru naveo Crnogorski Telekom ne može smatrati adekvatnim kriterijumom za odabir “benchmark” uzorka država sličnih Crnoj Gori. Naime, u prosječan prihod po korisniku ulaze i maloprodajni i veleprodajni prihodi operatora, te bi ,stoga, bila realna situacija da se cijene operatora u određenoj zemlji ne uzimaju u razmatranje iz razloga visokih prosječnih prihoda po korisniku koji su rezultat visokih maloprodajnih cijena.</p> <p>Agenciji nije jasno šta podrazumijeva</p>
--	--	--	---

			<p>parametar opterećenja mreže i u kom smislu bi isti bio indikativan kod odabira zemalja za benchmark uzorak.</p>
<p>26.</p>	<p>“Benchmark“uzorak obuhvata 8 zemalja koje su najbližije Crnoj Gori prema stepenu ošte sličnosti sa Crnom Gorom. U pitanju su: Letonija, Litvanija, Estonija, Malta, Slovačka, Bugarska, Slovenija, i Kipar.</p>	<p>Primjenom benchmark metodologije na 4 zemlje regiona (Srbija, Hrvatska, Makedonija, Bosna i Hercegovina) i na 4 “najbližije” zemlje EU po parametrima koje je razmatrala Agencija (Latvija, Litvanija, Estonija i Malta) dobija se prosjek od 1.02 €cent/min za lokalnu terminaciju i 1.30 €cent/min za single tranzit terminaciju. Veoma sličan podatak se dobija i ako se računaju “nove” članice EU (od 2004.godine naovamo) u kojima je regulacija nastupila kasnije.</p>	<p>Države koje su obuhvaćene “benchmark” uzorkom Agencije su novije članice Evropske unije koje su do nedavno bile države u tranziciji i koje su započele sa liberalizacijom tržišta u toku pridruživanja Evropskoj uniji. U svim državama koje su uzete kao uporedive Crnoj Gori regulatori su operatorima sa značajnom tržišnom snagom, kao jednu od regulatornih obveza, odredili obavezu troškovne orijentisanosti cijena i vođenja troškovnog računovodstva. Takođe, riječ je o državama koje su po kriterijumu “veličina tržišta” slične Crnoj Gori, što predstavlja važan kriterijum zbog uticaja ekonomije obima.</p> <p>Dakle, metodologija koju je Agencija primijenila je korektna i bazira se na referentnim zemljama, dakle zemljama koje kao i Crna Gora, ali malo vremenski ispred nje (što se reflektuje u upotrijebljenom glide- pathu) idu putem efikasne regulacije.</p> <p>U pogledu primjedbe Crnogorskog Telekomu da su se kod odabira “benchmark” uzorka trebale imati u vidu i zemlje regiona (Srbija, Hrvatska, Makedonija i Bosna i Hercegovina) ističemo da bi upotreba njihovih cijena</p>

			<p>kao referentnih vrijednosti bila veoma problematična, s obzirom da regulatori u pomenutim zemljama cijene utvrđuju primjenom benchmarking metodologije. Drugim riječima, Crnogorski Telekom sugerije da Agencija uradi benchmarking benchmarkingom utvrđenih cijena u pomenutim državama.</p>
27.	<p>Imajući u vidu činjenicu da utvrđena cijena u iznosu od 0,93 €/min je dva i po puta niža od postojeće cijene Crnogorskog Telekom-a, Agencija predlaže da se do ciljane cijene dođe postupkom linearnog smanjivanja cijene faznim pristupom (eng. Glide path).</p>	<p>Posebnu pažnju želimo da posvetimo dužini predloženog "glide path" perioda. Za CT je potpuno neprihvatljivo da cijena terminacije u samo 12 mjeseci bude snižena za više od 60%. Naime, prema preporukama Evropske Komisije za neka druga tržišta, eksplicitno je savjetovano da se željene (troškovno orjentisane) cijene imaju dostići do kraja 2012.godine, a u slučajevima novih članica u kojima je regulacija kasnije započeta do kraja 2014.godine. Mišljenja smo da nije potrebno posebno objašnjavati da nije primjereno da se u Crnoj Gori, koja još uvijek nije formalno članica EU, ovaj period koji važi za punopravne članice dodatno skraćuje za dvije godine.</p>	<p>Dosledno primijenjena benchmarking metodologija podrazumijeva utvrđivanje cijene koja će se primijeniti u datom trenutku, a ne sprovođenje faznog pristupa do primjene ciljane cijene nakon određenog vremenskog perioda.</p> <p>Međutim, Agencija smatra da regulacija treba uzeti u obzir postojeće stanje, i baš zbog toga predlaže postupan fazni pristup (eng. glide-path), nakon koga bi se primijenile ciljane "benchmark" cijene.</p> <p>Tvrdnja da fazni pristup (eng. glide-path) treba biti duži čak do 2014.godine, pri čemu se Crnogorski Telekom u komentaru poziva na Preporuku Evropske komisije od 07.05.2009 godine o regulatornom tretmanu fiksnih i mobilnih terminacionih naknada ukazuje na pogrešnu interpretaciju. Naime, Agencija uopšte ne predlaže smanjivanje nivoa cijena na nivo tzv. čistih LRIC cijena (eng.pure LRIC),</p>

			<p>saglasno pomenutoj Preporuci Evropske komisije, već predlaže postepeno smanjivanje cijena do „benchmark“ prosjeka na osnovu cijena koje su bile važeće prema 14-tom Izvještaju Evropske komisije. Nadalje, ovim pristupom Agencija ne pokušava sustići regulatorne okolnosti u punopravnim zemljama članicama, jer će te zemlje za vrijeme primjene predloženog faznog pristupa (eng.glide-patha) od strane Agencije, nastaviti da približavaju cijene tzv. čistoj LRIC (eng.pure LRIC) cijeni shodno Preporuci Evropske komisije.</p>
--	--	--	--